

VOOR U GELEZEN...

TEN GELEIDE

Hierbij bieden wij u de september 2010 editie aan van Voor u gelezen... Met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. In september heeft de berichtgeving over de wijziging van het Statuut en de ontmanteling van de Nederlandse Antillen de bovenhand gehad. Daarnaast is er veel aandacht geweest voor *Green Aruba*, het energiecongres met o.a. de vermaarde sprekers Al Gore en Wubbo Ockels. Uiteraard berichtten de media ook over het optreden van minister-president Eman voor een volle zaal tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van het Genootschap Nederland – Aruba. Nieuws was er ook over de uitgestelde herstart van Valero. Tegen de jaarwisseling wordt hierover een beslissing genomen. Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. Wij wensen u veel leesplezier!

Koninkrijks en EU-relaties

Amigoe 02-09-10: Afscheid van 'vriend' Balkenende

ORANJESTAD — “We zijn ook goede vrienden”, gaf premier Mike Eman (AVP) dinsdag als verklaring voor het nauwe contact dat hij altijd had met demissionair premier Jan Peter Balkenende (CDA). Deze laatste deed afgelopen dinsdag Aruba aan tijdens een afscheidstoer, nadat hij in juni afscheid nam van de politiek in Nederland.

Balkenende gaf geen enkel interview tijdens de bezoeken aan de Nederlandse Antillen en Aruba. Naast een formeel afscheid was het bezoek ook ter voorbereiding op de slotconferentie voor nieuwe staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk. De demissionair premier wilde hierbij niet het gras wegmaaien voor een nieuw Nederlands kabinet dat nu wordt gevormd, en weigerde dus elk onderhoud met de media. “Maar wij zijn al een gevestigde regering, dus ik kan wel wat zeggen”, grapt Eman dinsdag nadat Balkenende zich haastig een weg baande door de verzamelde pers en met een auto vertrok. De goede band met de Nederlandse politicus ontstond volgens de Arubaanse premier in 2002. “Ik leerde hem kennen toen hij nog fractieleider was, vlak voor hij gekozen werd tot premier. Het feit dat je solidair bent met iemand voordat die een positie krijgt, laat altijd een indruk achter. Want wanneer je eenmaal een positie hebt, is het natuurlijk gemakkelijker om vrienden te krijgen.”

Eman en AVP kregen vervolgens veel steun van Balkenende. “Hoewel ik toen oppositieleider was en hij premier, bleven de contacten goed. Hij is altijd zijn mensen blijven aansporen om deuren voor ons open te maken, zoals bij het Wetenschappelijk Instituut. Met zijn steun konden we ons ontwikkelen als oppositiepartij én als regeringspartij. Een tweesporenbeleid met aan de ene kant fel oppositievoeren, maar aan de andere kant ook plannen maken over wat je zou doen als je zelf al in de regering zat.”

Polarisatie

Een andere verklaring voor de hechte band tussen de regeringsleiders is volgens Eman dat de vorige regering een slechte band met Nederland had. “Er was ook een toenadering omdat die relatie met mijn voorgangers bar slecht was. En wij zonden, hoewel vanuit de oppositie, een ander signaal uit. Wij geloven wel in het Koninkrijk en in een constructieve relatie. Dus als men naar Aruba keek, zag men een duidelijke stroming die constant in polarisatie met Nederland verkeerde en een andere stroming die wilde samenwerken. Dat heeft ons ook samengebracht.” Nu Eman zelf premier is, is er echter een grote kans dat de rollen in de relatie tussen Nederland en Aruba juist omgekeerd worden, geeft hij toe. Ofwel dat Aruba wil samenwerken, maar het nieuwe kabinet in Nederland niet. “Ja, dat gevaar zit erin. PVV heeft altijd duidelijk gesteld dat ze heel weinig ziet in een relatie met het Caribische deel van het Koninkrijk. Ik denk dat het nog een grote uitdaging wordt om het kabinet waarin PVV een grote rol krijgt er van te overtuigen dat er best wel veel waarde zit in het behoud van het Koninkrijk en in een constructieve samenwerking.” Op de vraag of de Arubaanse premier PVV-politici dan wel -bestuurders zou ontvangen, zegt Eman: “Ja, natuurlijk ontvang ik ze wel.”

Amigoe 04-09-10: Wijziging Koninkrijksstatuut een feit

ORANJESTAD — Na drie dagen van bakkeleien, ruziën, schreeuwen, verwensingen over en weer en zelfs een valse bommelding, is gisteren de wijziging van het Koninkrijksstatuut met een meerderheid van 12 stemmen voor en 9 stemmen tegen in het parlement aangenomen. Hiermee is wat Aruba betreft de weg vrij voor de verzelfstandiging van Sint Maarten en Curaçao op 10 oktober 2010. Heet hangijzer was artikel 27, lid 3 dat volgens oppositiepartijen MEP en PDR onnodig is en mogelijk de autonomie van Aruba aantast. Het zou Nederland sneller het recht geven om in te grijpen in het geval dat de Aruba bepaalde verdragen, waarmee het akkoord is gegaan, niet snel genoeg implementeert. Hoewel in april nog tegen, bleek dit geen probleem meer te vormen voor de AVP-fractie die unaniem instemde met het nieuwe Koninkrijksstatuut. Volgens premier Mike Eman (AVP) zou het artikel zelfs een vermindering van de bemoeienissen van Nederland inhouden.

Amigoe 10-09-10: Aruba: snel van start met invulling nieuwe samenwerking Koninkrijk

ORANJESTAD — Meer dan 60 jaar werd de gesprekken in het Koninkrijk gedomineerd door de wens van de Caribische eilanden voor een aparte status. Er was onvoldoende tijd en aandacht om te kijken wat er gezamenlijk kon worden bereikt worden. Nu is alles klaar en is het hoog tijd dat er een nieuwe invulling wordt gegeven aan de relatie binnen het Koninkrijk.

Dat zei de Arubaanse premier Mike Eman (AVP) gisteren vlak na het ondertekenen van de slotverklaring voor de ontmanteling van de Nederlandse Antillen. "We hebben nu de unieke kans om invulling te geven aan een nieuwe relatie. De posities van de eilanden staan vast en we kunnen dus met Nederland gaan bepalen wat we samen willen bereiken in het Koninkrijk."

In zijn toespraak tijdens het slot van de Ronde Tafel Conferentie in Den Haag sprak Eman de hoop uit dat, nu de eilanden van de Antillen staatsrechtelijk uit elkaar gaan, de onderlinge vriendschappen blijven bestaan. De premier zegt dat dit met de Status Aparte van Aruba in ieder geval ook zo is gebleven en dat het 'gelukkig geen gevolgen' had voor de vriendschapsbanden. Nu alles is beklonken kan Aruba niet wachten op de gesprekken over de nieuwe relaties binnen het Koninkrijk. "Aruba heeft de nieuwe landen al benaderd om in de toekomst samen inhoud te geven aan een nieuwe samenwerking. De landen hebben inmiddels positief gereageerd en wij gaan binnenkort van start."

Meerderjarig

Ook in het traject van de nieuwe samenwerking tussen de eilanden wordt Aruba als voorbeeld genomen, zegt Eman. In zijn toespraak blikt hij nog even kort terug op het bereiken van de Status Aparte door Aruba. Volgend jaar is dat precies een kwart eeuw geleden. "Aruba ging 25 jaar geleden de Status Aparte in onder de slechtst denkbare financiële economische en sociale situatie, en zonder schuldsanering." Desondanks, zegt Eman, bleef het eiland groeien en is het niet voor niets dat Aruba als voorbeeld wordt gezien. "Aruba is meerderjarig geworden. Graag willen wij onze ervaring delen met onze nieuwe partners in het Koninkrijk."

De Arubaanse premier zegt tot slot dat de aparte status van Curaçao en Sint Maarten nog niet geheel 'identiek' zijn aan die van Aruba. Immers, deze nieuwe landen blijven ook na 10 oktober nog onder financieel toezicht staan als voorwaarde voor de financiële steun die ze van Nederland ontvangen om de schulden te saneren. Eman verwacht echter dat deze voorwaarden uiteindelijk opgeheven zullen worden, zodat de nieuwe landen laten zien dat ze hun financiën op orde kunnen houden. "Dan zal de Status Aparte hetzelfde zijn als die van Aruba."

Amigoe 10-09-10: Aruba tekent slotverklaring

ORANJESTAD — Onder het toezien van onder andere staatsrechtdeskundige en oud-minister Mito Croes (geheel links) ondertekende premier Mike Eman (AVP) gisteren in De Haag de slotverklaring waardoor de opheffing van de Nederlandse Antillen per 10 oktober een feit wordt. In zijn toespraak refereerde Eman aan zijn vader die 62 jaar geleden een motie indiende voor de Status Aparte van Aruba, die mede dankzij steun van de Antilliaanse staatsman Moises 'dokter' Da Costa Gomez voet aan de grond kreeg. Het was volgens Eman door de steun van de Antilliaanse eilanden dat Aruba uiteindelijk toch een aparte status kon krijgen. "Het enige wat wij al die jaren als tegenprestatie konden aanbieden (...), was onze belofte dat, indien de eilanden te zijner tijd voor een andere staatkundige relatie zouden willen kiezen, Aruba hierbij alle steun en medewerking zou verlenen. Vandaag lossen wij deze belofte in." Zie ook de voorpagina 'Aruba: snel van start met invulling nieuwe samenwerking Koninkrijk'.

Amigoe 13-09-10: Volle zaal voor premier Eman

ORANJESTAD/DEN HAAG — Minister-president Mike Eman (AVP) sprak zaterdag in Den Haag een volle zaal belangstellenden toe over de toekomst van Aruba binnen het Koninkrijk en Europa. De AVP-leider was eregast bij de jaarlijkse bijeenkomst van het Genootschap Nederland-Aruba.

De opkomst was met 150 mensen zo groot dat de voorzitter van het genootschap, Gerda Meijerink, de toehoorders vertelde dat er tijdens de aansluitende borrel maximaal twee pastechi's per persoon waren. Eman zei in zijn toespraak dat de staatkundige hervorming lange tijd veel van onze energie en visie heeft gevraagd. "Daarbij was er niet voldoende aandacht hoe we de relatie met elkaar gaan invullen. Op de eilanden niet en ook in Nederland niet", aldus Eman. Hij sprak onder andere voor de Nederlandse demissionair minister van Sociale Zaken Piet Hein Donner, de gevolmachtigde ministers van Aruba en de Antillen en Tweede Kamerleden Willibrord van Beek (VVD) en Jeroen Recourt (PvdA). "We hebben tijdens de Ronde Tafel Conferentie besloten om daar een jaarlijkse Koninkrijksconferentie over te houden. Aruba zal met concrete voorstellen komen", zei Eman, verwijzend naar een proefschrift van Mito Croes over de mogelijkheden om van het Koninkrijk een strategisch partnerschap te maken.

Op een vraag van voormalig Raad van State-lid Gilbert Wawoe over concrete samenwerking, gaf Eman het toerisme als voorbeeld. "Aruba maakt reclame voor zijn stranden, dat doet Curaçao ook. Op Bonaire kun je duiken en surfen. We kunnen beter samenwerken en een samengesteld pakket aanbieden."

Aruba kan binnen het Koninkrijk en internationaal ook een rol spelen op het gebied van milieu en energie, zei Eman. Hij gaf als voorbeeld de grote conferentie over alternatieve energie op 29 september, waarbij voormalig vicepresident Al Gore te gast is. "Met onze wind en zon is alternatieve energie natuurlijk erg aantrekkelijk. We kunnen Aruba op wereldniveau plaatsen als een plek waar gewerkt wordt aan alternatieve energie. Door samenwerking met de universiteiten van Eindhoven, Delft en Twente en een aantal Amerikaanse universiteiten kan Aruba een plek worden voor research over alternatieve energie", aldus de premier.

UPG-status

Eman sprak ook over de relatie met Europa. De hoge doelstellingen van Europa zijn geen beperking van de autonomie, zei hij. Werkbezoeken aan Madeira en de Canarische Eilanden sterkten hem in die gedachte. "Op die eilanden ervoeren ze het eerder als een stimulatie, een impuls om voor verbeteringen te zorgen. Zonder die benchmarks zouden ze dat nooit bereikt hebben. Er is ook de angst dat er een stuk cultuur mee verloren gaat, maar het is moeilijk je culturele erfgoed te behouden als je niet over de economie beschikt om dat behoud te ondersteunen", meende de Arubaanse premier.

Vanuit de zaal kwam een vraag over een mogelijke UPG-status. Eman zei dat de huidige LGO-status pas over vijf jaar wordt geëvalueerd. "Maar er is geen verbod om er alvast aan te werken. We zijn naar Brussel geweest om uit te zoeken hoe we gefaseerd de betrokkenheid kunnen vergroten. Sommige mensen vinden dat een brug te ver, waarmee ze eigenlijk stellen dat we tevreden moeten zijn met het huidige niveau. Maar Aruba staat veel dichterbij Europa dan veel voormalige Oostbloklanden, die wel lid zijn van de Europese Unie", aldus Eman.

Amigoe 27-09-10: 'Gelijkheid in Koninkrijk niet alleen juridisch probleem'

ORANJESTAD — Nederland moet meer rekening houden met de beperktheid van de eilanden in het Koninkrijk. Dat zegt staatsrechtgeleerde Mito Croes tijdens een lezing op de Universiteit van Utrecht over de rechtshandhaving op de eilanden, die volgens hem dan ook niet door een Nederlandse, maar Caribische bril bekeken moet worden.

Voor de Wereldomroep verklaart de Arubaanse oud-minister zich nader. Hij zegt dat binnen het Koninkrijk wel gestreefd kan worden dat de nieuwe landen en ook Aruba aan dezelfde kwaliteitseisen gaan voldoen als die van Nederland, maar dat ook voor gezorgd moet worden dat de eilanden hiertoe in staat worden gesteld. Oftewel dat de eilanden ten minste meer deskundigen en geld hiervoor krijgen. Croes trekt een voorbeeld met de Europese Unie die allerlei structuur- en cohesiefondsen heeft om de welvaart in de Unie op gelijk niveau te krijgen. De EU gaat er ook vanuit, aldus Croes, dat kleine eilanden 'gehandicapt zijn en permanent geholpen moeten worden' om op gelijk niveau te kunnen blijven. "Die fondsen hebben we in Koninkrijk niet. Hier reduceren we problemen tot juridische problemen en zeggen voor het andere: dat is jullie autonome bevoegdheid en moeten jullie maar zelf voor zorgen."

Volgens de staatsrechtgeleerde moet er dan ook niet alleen gekeken worden dat wetgeving in het Koninkrijk op elkaar is afgestemd, maar ook dat beleid komt om het welvaartsniveau gelijk te trekken. Dat dit nooit in het Koninkrijk is geregeld, heeft volgens Croes er mee te maken dat het Statuut in de jaren vijftig is gemaakt. "Het capita inkomen was toen veel hoger dan in Nederland, dus er was geen behoefte aan. Maar nu is dat omgekeerd. Dat zagen we al met Suriname (toen nog niet zelfstandig, red.) waar veel mensen wegtrokken omdat het Koninkrijk geen gelijke niveau van welvaart en ontwikkeling kon garanderen."

Tot slot zegt de oud-minister dat Nederland waarschijnlijk helemaal niet goedkoper uit is met de BES-eilanden. Hij maakt een vergelijking met de Franse eilanden in de Cariben die ook rechtstreeks door Frankrijk worden bestuurd. "Die krijgen veel meer geld dan de eilanden ooit van Nederland hebben gehad toen ze nog onder de Antillen vielen."

Amigoe 29-09-10: Laatste keer Ministeriele Samenwerkingsraad

ORANJESTAD — De Ministeriele Samenwerkingsraad van de Nederlandse Antillen en Aruba is vandaag weer bijeengekomen. Volgens de Antilliaanse demissionaire premier Emily De Jong-Elhage was een uitnodiging voor Green Aruba van de regering hier, reden om toch nog een keer voor het laatst bijeen te komen voordat de Antillen ophouden te bestaan.

"We dachten dat de laatste keer laatst op Curaçao was, maar dat is dus vandaag geworden", aldus de Antilliaanse premier. De agenda was niet lang, maar wel is er ook gesproken om een soortgelijke samenwerkingsregeling ook na 10 oktober, als de Antillen worden opgeheven, voort te zetten. Het gaat dan om een samenwerkingsregeling tussen Aruba en de nieuwe landen Curaçao en St. Maarten. Volgens premier Mike Eman (AVP) werd vanmorgen gekeken hoe in de toekomst een dergelijke regeling eruit moet zien, voor welke punten een samenwerking nut heeft en welke niet en moet er uiteindelijk een concept komen. "Die gaat dan naar de parlementen van de drie landen om over te discussiëren." Ook is er opnieuw gesproken over hoe het verder moet met de gezamenlijke diensten ten aanzien van luchtvaart, meteorologische dienst en scheepvaart. De Jong-Elhage: "Er zijn toch veel punten die je samen moet blijven doen, zoals op gebied van wetgeving." Ook stond op de agenda, zo vertelt Eman, het gezamenlijk optrekken in internationale organisatie zoals in Paho en ook in de Europese Unie.

Start Green Aruba

Eman zegt verder dat de Antilliaanse collega's ook blij waren met de uitnodiging voor Green Aruba en dat het Aruba is dat het initiatief neemt om het gebruik van alternatieve energie in de Cariben op een hoger plan te krijgen. Voor het groene energiecongres is overigens flink belangstelling uit binnen- en buitenland. Het is uitverkocht. Dat bleek in ieder geval vanmorgen toen de eerste deelnemers zich bij de conferentielocatie registreerden. De organisatie vertelt dat 400 personen de conferentie bijwonen, waarop vooral allerlei alternatieve energietechnieken worden gepresenteerd. Ook de Trade Fair is volgeboekt, met zo'n 30 bedrijven en instanties. Aan de Science Fair doen achttien groepen mee, bestaande uit leerlingen van Colegio Arubano, De Schakel, International School of Aruba en EPI. De toegang tot beide beurzen is 5 florin, een gedeelte van de opbrengst gaat naar Cas di Glas dat ook vandaag begint. Jongeren tot vijftien jaar mogen overigens gratis bij de beurzen naar binnen. Vanavond is het topdrukte als Nobelprijswinnaar Al Gore zijn toespraak houdt. Bijna 600 mensen hebben zich hiervoor aangemeld. Nog eens 350 studenten volgen zijn toespraak op afstand in het Crystal Theater, waar deze live wordt uitgezonden. Het groene evenement duurt tot en met zondag.

Financiën en economie

Amigoe 14-09-10: Aruba opnieuw 'goede kredietwaardigheid'

ORANJESTAD — Het Britse kredietbeoordelingbureau Fitch Ratings heeft Aruba opnieuw een 'BBB' rating gegeven met een 'stabiel vooruitzicht', net als voorgaande jaren. Wel moet het begrotingstekort in 2011 worden teruggedrongen en moet de staatsschuld worden aangepakt.

Het bedrijf waarschuwt voor een lagere kredietwaardigheid als deze financiën niet onder controle komen. Fitch gaat er in de beoordeling van de kredietwaardigheid vanuit dat de regering in 2011 de benodigde maatregelen zal treffen om de kosten te drukken op het gebied van volksgezondheid, pensioenen en de personeelskosten van het ambtenarenapparaat. Het kredietbureau staat positief tegen de uitkomsten van het sociaal akkoord. Wel stelt Fitch dat er mogelijk verdere maatregelen noodzakelijk zijn om na 2011 een sluitende begroting te krijgen. Volgens Fitch zijn er diverse commissies opgericht die gaan kijken naar belastinghervormingen en naar de haalbaarheid van volksgezondheid- en pensioenregelingen op de middellange termijn.

Economie

Nog steeds staat de beoordeling door Fitch onder druk door de 'eenzijdigheid van de Arubaanse economie'. "Tijdens de wereldwijde crisis werd de afhankelijkheid van de toerisme-industrie duidelijk", zei Shelly Shetty van Fitch. Het bureau zegt dat de Arubaanse economie in 2009 met meer dan 8 procent daalde, terwijl de economie van andere landen met een BBB beoordeling gemiddeld daalden met 1,4 procent. Experts van het kredietbureau verwachten een geleidelijk herstel dit jaar, dat zich in 2011 voortzet en versnelt. Dit baseert Fitch mede op de heropening van Valero later dit jaar en op toegenomen investeringen. Wel stelt het bedrijf dat de Arubaanse economie nog steeds afhankelijk is van de Amerikaanse economie.

Met een goede kredietbeoordeling is het voor de regering gemakkelijker om tegen gunstige tarieven geld te lenen om bijvoorbeeld tekorten af te lossen. Een BBB rating is de op vier na beste beoordeling in de officiële waarderingslijst en staat voor een 'goede kredietwaardigheid'. Een Fitch-beoordeling loopt van AAA tot en met D, waarbij AAA de beste en D de slechtste beoordeling is.

Amigoe 15-09-10: VNO-NCW wil Nederlandse bedrijven naar Aruba trekken

ORANJESTAD — De Vereniging van Nederlandse Ondernemers VNO-NCW wil met de Arubaanse regering actief onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om grote Nederlandse bedrijven zich te laten vestigen op Aruba. Minister-president Mike Eman (AVP) bracht vorige week tijdens zijn werkbezoek aan Nederland een bezoek aan de werkgeversorganisatie.

De AVP-regering noemde het positioneren van Aruba als hub voor Nederlandse bedrijven voor Latijns- en Midden-Amerika al in haar campagneprogramma en ook tijdens het debat over de portefeuille van Algemene Zaken waarin het ingediende regeerprogramma ter sprake kwam. Nu is Eman met VNO-NCW overeengekomen dat binnen enkele maanden 'een grote presentatie wordt opgezet door VNO-NCW om een aantal geselecteerde bedrijven die interesse zouden kunnen hebben, warm te maken voor vestiging hier'. "Het is niet bedoeld om hier te produceren, maar bijvoorbeeld om vanuit hier beleid te voeren over hun activiteiten in de regio", zo liet de premier gisteren aan Amigoe weten. De premier ziet mogelijkheden voor commerciële verbindingen via Aruba van en naar Europa en Latijns-Amerika. "Dat potentieel willen wij onderzoeken."

Bouw

Premier Eman noemt als potentiële kandidaten die zich hier zouden kunnen vestigen de Nederlandse bedrijven die baggerwerkzaamheden verrichten in het Panama-kanaal. "Veel van deze bedrijven zoeken plaatsen met een gunstig fiscaal klimaat en rechtszekerheid. Dan kan zo'n bedrijf haar werkzaamheden bijvoorbeeld in Panama

hebben, maar haar holding met zo'n vijftien man hier hebben van waaruit zij haar werkzaamheden organiseert." Maar Eman doelt ook op bedrijven als Ballast-Nedam, Interbeton en Philips die vestigingen hebben in Venezuela. "Terwijl wij met ons Nederlandse systeem en rechtszekerheid op slechts dertig kilometer afstand zitten en toch zitten zij niet hier. Ik vind dat we Aruba beter moeten positioneren binnen de regio." Aruba heeft tal van mogelijkheden om als hub te dienen. Eman noemt als voorbeeld het trainingscentrum van Microsoft naast de luchthaven Schiphol. "Groepen werknemers van Microsoft uit alle landen in de buurt komen daar naar toe, vaak voor slechts een dag, om een cursus te volgen. Stel je voor dat de Nederlandse tak van zo'n bedrijf op Aruba een trainingscentrum opent voor haar Braziliaanse en Venezolaanse werknemers. Let wel, dit is nog een concept. Het ziet er aantrekkelijk uit, maar er moet nog invulling aan worden gegeven."

Concurrentie

Aruba concurreert echter met de andere Antilliaanse eilanden, waaronder de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustacius en Saba) die volgende maand de status van Nederlandse gemeente krijgen. Daardoor zijn zij voor Nederlandse bedrijven makkelijker toegankelijk dan Aruba. De premier vindt dit echter geen belemmering. "De infrastructuur op Aruba is net iets beter dan op de kleine eilanden. De lucht- en zeeverbindingen en het netwerk van advocaten- en accountantskantoren geven ons een betere concurrentiepositie."

Amigoe 16-09-10: Regering en Valero investeren samen 200 miljoen voor overstap aardgas

ORANJESTAD — De Arubaanse regering investeert samen met Valero 200 miljoen florin in een installatie voor olieraffinaderij Valero die draait op aardgas. De regering richt hiervoor een apart nutsbedrijf op, waarin zijzelf of Utilities NV (een overheidsorgaan waaronder WEB en Elmar vallen) samen met de oliemaatschappij aandelen zal hebben.

De regering hoopt dit jaar hierover nog een akkoord te sluiten met Valero. Het doel van het project is om de raffinaderij over twee jaar op gas te laten draaien, aldus premier Mike Eman (AVP) gisteren tijdens een persconferentie. "Hierdoor zullen de prijzen van water en elektriciteit dalen en zal Valero op een schonere manier de raffinaderij kunnen laten draaien", aldus de premier.

Vanmorgen werd overigens bekend dat de herstart van Valero weer is opgeschoven. CEO Bill Klesse gaf vanmorgen te kennen dat pas rond de jaarwisseling zal worden besloten of de raffinaderij wordt herstart. Ondertussen hebben de werkzaamheden rond de heropening van de raffinaderij vertraging opgelopen. Minister Mike De Meza van Financiën, Utilities, Communicatie en Energie (AVP) zegt dat dit te maken heeft met de omvang van de werkzaamheden. En dat er een tekort is aan gespecialiseerd personeel. Dit laatste komt volgens de minister doordat een groot aantal gespecialiseerde Arubaanse contractarbeiders, dat na de sluiting vorig jaar zijn geëmigreerd, niet wil terugkomen. "Valero heeft nu besloten om de werkzaamheden door te laten gaan tot medio oktober." De Meza zegt verder dat Valero nog altijd in onderhandeling is met oliemaatschappijen PDVSA en Pacific Rubiales voor eventuele samenwerking op de Arubaanse raffinaderij.

Gasleiding

Zoals eerder al in deze krant geschreven, onderzoekt de regering meer mogelijkheden om aardgas al energiebron te kunnen gebruiken. Zo wordt momenteel gedacht over de mogelijke aanleg van een directe pijpleiding tussen Aruba en Venezuela voor de aanvoer van aardgas naar de raffinaderij. Ook wordt de regering nog altijd benaderd door bedrijven, onder wie de Spaanse energiegigant Repsol, voor mogelijkheden om in Arubaanse wateren naar gas te boren. De omschakeling van stookolie naar aardgas als brandstof voor de raffinaderij past in het plan van de regering om San Nicolas te renoveren. De uitstoot van uitlaatgassen door de raffinaderij wordt door gas te gaan gebruiken in ieder geval een stuk minder, meent de regering, waardoor de leefbaarheid in het omliggende gebied verbetert. "Het probleem met de rook en dat scholen in San Nicolas dichtmoeten wanneer de wind draait, wordt dan een stuk kleiner", aldus premier Eman.

Amigoe 16-09-10: Regering handhaaft bbo

ORANJESTAD — De regering heeft besloten om de omzetbelasting bbo voorlopig te handhaven. Ze verlaagde dit jaar het tarief naar 1,5 procent met het plan om deze vanaf volgend jaar geheel af te schaffen. Vanwege de recessie en ook daarmee gepaard de teruglopende overheidsinkomsten, heeft de regering de afschaffing van de bbo dus in de ijskast gezet.

De beslissing is genomen na het overleg met de sociale partners in de zogeheten Sociaal Dialoog. Financiënminister Mike de Meza (AVP) zegt bovendien dat de effecten van de onlangs ingevoerde verlaging van het bbo-tarief niet zichtbaar zijn. "Dat horen we van zowel de ondernemers als consumenten. Dat vinden we wel vreemd, want die 1,5 procent staat voor een bedrag van 70 tot 80 miljoen florin. Waar is dat dan gebleven?" De minister denkt wel dat dat bedrag in de economie is gebleven en dat vermoedelijk prijsstijgingen die jaarlijks te verwachten zijn als gevolg van de internationale ontwikkelingen, ermee zijn 'geabsorbeerd'. "Want anders zouden de prijzen nu hoger zijn geweest, ten minste 1,5 procent. Het geld is dus niet verdampt, maar in onze economie gebleven, ten goede van de commercie en bevolking."

Met het behouden van de bbo wil de regering ervan verzekerd zijn dat ze ook nog genoeg kan investeren om de economie te laten groeien en de overheidsfinanciën meer in balans brengen. De Centrale Bank meldt al sinds de recessie een daling van de bbo-inkomsten. Die daling verscherpte het afgelopen half jaar als gevolg van de halvering van het belastingtarief. Volgens de Bank daalden de bbo-inkomsten hierdoor over de eerste zes maanden met 33 miljoen florin (41,9 procent) ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Belastinghervorming

Vertegenwoordigers van Internationaal Monetair Fonds (IMF) waren vorige week bij de regering op bezoek voor een tweejaarlijkse evaluatie. De regering kreeg vorige week al de voorlopige bevindingen. Volgens De Meza is IMF positief over onder andere de plannen van de regering om de koopkracht te verbeteren, waaronder dus de halvering van de bbo. Tegelijkertijd heeft de instantie zorgpunten aangehaald ten aanzien van de overheidsfinanciën, zo erkent de minister. De regering heeft uitgelegd welke maatregelen ze gaan nemen om deze financiën weer in balans te krijgen. "Maar IMF heeft ook gezegd dat deze wellicht nog niet voldoende zijn en dat er wellicht meer maatregelen moeten worden genomen", aldus De Meza.

Volgens de Financiënminister werkt de regering er hard aan om op de uitgaven van de overheid te bezuinigen. Net als in de overheidsbegroting van dit jaar, zullen ook in de begrotingen van de komende jaren veel minder uitgaven worden opgevoerd voor personeel (via een personeelstop), goederen en diensten. Daarnaast wil de regering de teruggelopen overheidsinkomsten weer op peil brengen. Volgens de minister gebeurt dit onder andere door het instellen van commissies, waarin ook vakbonden en werkgevers zijn vertegenwoordigd, die zich gaan buigen over fiscale hervormingsplannen. Dit is overigens ook overeengekomen tijdens de Sociaal Dialoog. "Het doel is om de overheidsinkomsten op een verantwoordelijke wijze te verhogen aan de hand van de accijnzen, invoerrechten en ander belastingen", aldus de minister van Financiën. In het onlangs gesloten akkoord staat in ieder geval al dat de accijnzen op luxegoederen, bier, gedistilleerd en tabak omhoog gaan.

Amigoe 22-09-10: Audit voorziet 40 procent energiebesparing Costa Linda

ORANJESTAD — Het Costa Linda hotel kan zeker 40 procent op water- en stroomkosten besparen. Dat blijkt uit een energie-audit die werd gedaan door het water- en energiebedrijf WEB en het bedrijf Sustainable Solutions. Volgt het hotel de adviezen op, dan zal dat zeker 4 ton dollar op de rekening schelen.

Gisteren werd het rapport aan de media gepresenteerd. De audit is een nieuwe dienst die WEB levert aan grote klanten, waaronder hotels, met het oog op besparing van energie en water. Costa Linda is het vijfde hotel, zo vertelt Felipe Ras, die het project leidt. Het hotel heeft volgens hem wel de primeur van het publiekelijk maken van de resultaten. Het onderzoek richtte zich niet alleen op de vraag hoe en waarop het hotel kan besparen, maar ook met het ontwerpen van een beleid waarmee het hotel minder kwijt is aan de nutsdiensten. Het hotel geeft jaarlijks 1,2 miljoen dollar uit aan water en stroom. Volgens General manager Luis Cabrera is de water en stroomrekening de twee na grootste kostenpost van het hotel, naast het bedrag dat uitgegeven wordt aan salarissen. Met de adviezen van WEB kan het hotel nu zeker 400.000 dollar besparen, aldus Cabrera. Ras zegt zelfs 6 ton. Hij meent dat Costa Linda dit zonder al teveel investeringen kan doen. "Besparen gaat bovendien niet alleen ten gunste van het hotel, maar ook het milieu. Voorts kan het hotel dat bedrag weer ergens anders in investeren en dat is ook weer goed voor het toerisme en uiteindelijk onze economie, die het al moeilijk heeft."

Diversen

Amigoe 21-09-10: Aruba behoudt voorrang bij Nederlandse medische faculteiten

ORANJESTAD — Aruba houdt haar voorrangpositie bij de toelating van studenten aan medische opleidingen in Nederland. Dat heeft de minister van Justitie en Onderwijs, Arthur Dowers (AVP), afgesproken met het Nederlandse ministerie van Onderwijs.

Arubaanse studenten hoeven dus niet te vrezen voor de veranderingen in het Nederlandse toelatingssysteem per 2011. Het Nederlandse ministerie wil namelijk dat de universitaire faculteiten Geneeskunde vanaf volgend jaar zelf bepalen welke studenten zij toelaten. Dat betekent dat iedere student door de universiteit wordt geëvalueerd. Vergelijkbaar met een sollicitatieprocedure neemt de universiteit persoonlijke kwaliteiten van de studenten in overweging, waaronder motivatie en cijfergemiddelde. Dit systeem bestaat weliswaar al sinds 2000, maar het beslaat nu nog slechts 50 procent van de toegelaten studenten. De andere helft wordt nog steeds toegelaten op grond van het oude systeem, ofwel loting (numerus fixus).

Demissionair Nederlandse minister van Onderwijs, Ronald Plasterk (PvdA) wil de loting volledig schrappen. Alle medische studenten moeten worden geselecteerd op grond van persoonlijke evaluaties. Alle studenten dus, met uitzondering van de Arubaanse. "De huidige regeling tussen Nederland en Aruba blijft bestaan", zegt minister Dowers. "Aruba heeft op dit moment een aantal zogeheten 'ministersplaatsen' bij universiteiten in Nederland. Daarmee zijn Arubaanse studenten gegarandeerd van een plek. Deze plaatsen worden namelijk ieder jaar speciaal voor hen opengehouden."

Hij wil ook onderzoeken of Aruba ook dergelijke ministersplaatsen kan krijgen bij andere instellingen voor hoger

onderwijs in Nederland. Hij denkt daarbij aan bepaalde richtingen in het hbo. Het gaat om studies waar studenten in de regel moeilijk binnenkomen.

Diploma

Onderwijsminister Arthur Dowers (AVP) heeft tijdens zijn bezoek aan Nederland ook de kwestie rond diploma-erkenning besproken. Hij attendeerde het Nederlandse ministerie van Onderwijs erop dat Nederlandse universiteiten en hogescholen soms nog steeds de waarde van Arubaanse schooldiploma's in twijfel trekken. Ten onrechte, aldus Dowers, want het onderwijs op Aruba is gelijkgesteld aan dat van Nederland. Het Nederlandse ministerie heeft beloofd dit probleem aan te pakken, aldus de minister.

Amigoe 22-09-10: Drie trams voor Caya Betico Croes

ORANJESTAD — Aruba schaft drie trams aan, ieder ter waarde van anderhalf miljoen dollar. Op advies van de Haagse Tram Maatschappij (HTM) worden vrijdag proefboringen uitgevoerd in de Caya Betico Croes om de grond waarop de rails worden aangebracht uit te testen. Het definitieve ontwerp van de tramroute is gereed.

Minister Benny Sevinger (AVP) van Infrastructuur, Milieu en Integratie zegt tegenover Amigoe dat na de stadsvernieuwingsconferentie voor Oranjestad in juli definitief is besloten om een tram te laten lopen tussen de cruiseterminal en Plaza Comercio aan het eind van Caya Betico Croes. Vrijdag verrichten werknemers van een op Curaçao gevestigd boorbedrijf vijf proefboringen in de binnenstad van Oranjestad. "Vorige week was een delegatie van HTM hier en zij drongen bij ons aan om die proefboringen te laten verrichten", aldus Sevinger aan Amigoe. Niet alleen wordt de grond waarop de rails zullen worden geplaatst getest op bestendigheid. Ook achter het bestuurskantoor, waar een plein het middelpunt zal vormen voor het geplande binnenhof zullen tests worden uitgevoerd. Vorige week woensdag werd de route definitief goedgekeurd, evenals het type tram dat aangeschaft zal worden. De drie trams die Aruba aanschafft hebben ieder twee wagons. Ze zijn open en hebben een speciale lift voor gehandicapten. Ze lopen op batterijen. De financiering komt van het FDA-fonds, waarin Aruba het volgend jaar en het jaar daarop twintig miljoen florin zal steken. Ook worden de kosten gedekt door nog aan te leggen parkeermeters en een parkeergarage in de stad. "Hoeveel het tramproject precies gaat kosten is afhankelijk van de kosten van de aanleg van de rails", aldus minister Sevinger. "HTM zoekt uit wat de kosten van onderhoud zullen zijn. Zij hebben zelf ook interesse in uitvoering van het onderhoud. Zelf moeten wij nog beslissen wie de tramdienst gaat exploiteren. Arubus of een nieuw openbaar vervoersbedrijf."

Na de stadsvernieuwingsconferentie van Oranjestad werd ook besloten om een speciale commissie in te stellen voor de renovatie van Caya Betico Croes. Vandaag wordt een eerste versie van het plan voor de Caya Betico Croes aan de commissie gepresenteerd. "Dat plan bepaalt waar terrassen en overdekte gedeeltes worden geplaatst." In het renovatieproject voor Caya Betico Croes is een vertraging opgelopen van twee maanden. "We hopen toch in 2012 klaar te zijn met de hele renovatie van Caya Betico Croes", aldus minister Sevinger.

Amigoe 24-09-10: Voormalig Onderwijsminister oppert langere schooldagen

ORANJESTAD — Marisol Tromp (MEP), parlamentslid en voormalig minister van Onderwijs, vindt dat de schooldag voor het basisonderwijs moet worden verlengd. Kinderen zouden ook in de middag les moeten krijgen. Op die manier wordt extra geïnvesteerd in de toekomst van de jongeren, en daarmee in de maatschappij, terwijl ouders zich geen zorgen hoeven te maken over kinderopvang in de middaguren. Tromp heeft haar voorstel ingediend bij het kabinet Eman. Het is geen nieuw idee, zegt ze zelf. Ze ontwierp het plan tijdens haar periode als minister van Onderwijs. "Het is te vergelijken met het project Mi Spot", zegt ze. "Kinderen hebben 's morgens les zoals ze dat nu ook al doen, maar in plaats van thuis te lunchen, doen ze dat op school. En ook daarna blijven ze op school. In de middaguren wordt het docentenkorps van de ochtend vervangen door andere leerkrachten. Die geven de kinderen sportieve en creatieve lessen. Ook geven zij huiswerkbegeleiding." Volgens Tromp hebben de jongeren baat bij dit systeem, omdat ze zich kunnen ontwikkelen op een manier die in het huidige schoolsysteem niet mogelijk is. Talenten die nu nog verborgen zijn, kunnen worden ontdekt tijdens creatieve middagen op school, zo meent de parlementariër. Ze hoopt dat de regering haar voorstel zal ondersteunen. Tegelijkertijd wijst ze erop dat het project Mi Spot door dezelfde regering met ingang van dit schooljaar is geannuleerd. Een slecht besluit, vindt ze zelf. Vooral omdat er geen alternatief is geboden. De regering sloot Mi Spot, omdat de uitvoering van het project te wensen zou overlaten.

Amigoe 28-09-10: KLM neemt Aruba-vluchten Martinair over

ORANJESTAD — Toerismeminister Otmar Oduber (AVP) zegt dat de vluchten van luchtvaartmaatschappij Martinair eind volgend jaar worden overgenomen door moedermaatschappij KLM. "Tot die tijd gaat alles op de oude voet verder."

Volgens Oduber is Martinair bezig met de aankoop van twee toestellen van het type Airbus 330-200. Vrijwel dezelfde vliegtuigen die op dit moment door KLM gebruikt worden. Hoewel het dus vliegtuigen van Martinair zijn,

zullen ze in de kleuren van KLM worden beschilderd en worden ingezet voor het uitbreiden van het aantal vluchten van deze maatschappij naar Aruba, zegt Oduber.

De aanpassing heeft te maken met het besluit van KLM/ Air France om per november 2011 te stoppen met alle passagiersvluchten van Martinair. Het bedrijf blijft wel bestaan, maar gaat verder als vrachtvervoersmaatschappij. Dit zou de kosten drukken. De luchtvaartindustrie blijft kijken naar manieren om de winstgevendheid te vergroten.

Zo heeft de Amerikaanse budgetmaatschappij Southwest Airlines aangekondigd concurrent Airtran te willen overnemen. Deze maatschappij vliegt wekelijks vanuit Atlanta en Orlando op Aruba. Naar verwachting zal de eventuele overname weinig gevolgen hebben voor de ticketprijs of het aantal vluchten naar ons eiland.

Amigoe 30-09-10: 'Regering wil Gore en Ockels voor nieuw onderzoekscentrum'

ORANJESTAD — De minister geeft verder aan deze krant toe dat tot nu toe, mede ook door de tegenwerking van de nutsbedrijven, er vanuit overheid weinig was te verwachten op gebied van groene energie en er nu juist een hele omslag is.

“Je houdt het ook niet tegen. Want de productie van groene energie verdubbelt wereldwijd ieder jaar. Bovendien kan je niet wachten tot de olieprijs weer gaat stijgen en je prijzen van 120 dollar per vat kan verwachten. Het zou fantastisch zijn als Aruba uiteindelijk onafhankelijk is van olie.”

Op dit moment is dat namelijk nog zeker niet aan de hand, zegt De Meza nadat hij onlangs een aantal benchmarks heeft laten uitvoeren. “De olieconsumptie op Aruba is namelijk heel hoog en komt in de buurt van 22 vaten per capita. In de VS is het 24 vaten, in Europa 19 en in landen als India en China 2 vaten per capita. Maar deze laatste landen zijn heel erg in opkomst.” FOTO Professor en Nederlands eerste astronaut die de ruimte inging, Wubbo Ockels, schetste gisteren in zijn toespraak hoe volgens hem Aruba in 2050 eruit moet zien. Een andere maatregel is de verlaging van de invoerrechten op groene energieproducten. Dit was enigszins bekend omdat die afspraak tijdens de Sociaal Dialoog tussen regering en sociale partners was gemaakt. Hoe groot de reductie zou zijn en op welke producten maakte Eman echter wel gisteren bekend. Zo wordt importheffing 2 procent op alles wat te maken heeft met de productie van groene energie. Dat betekent voor veel van deze producten een verlaging van ruim 20 procent. Ook de invoerbelasting op elektrische auto's wordt 2 procent en die van hybride voertuigen 12 procent. Daarnaast heeft de regering plannen voor een onderzoekscentrum voor alternatieve energie. Ze wil hiermee Aruba als voorloper op groene energietechnologie positioneren, maar ook Arubanen die in deze richting in het buitenland werken, terug krijgen. Premier Eman: “Ze komen nu nooit meer terug omdat hier weinig kansen zijn. Zoals is gebeurd met Edward Cheung en ook speelt voor Andrew Hagens en Javier St. Jago (TU Delft-studenten die vooral bezig zijn met raceauto's op alternatieve energie zoals de Nuna). We vrezen als we niets doen, dat zij niet terugkomen.”

Voor het nieuwe onderzoekscentrum wil Eman onder meer Gore en Ockels strikken, die er dan onderzoeken kunnen begeleiden dan wel colleges geven. Gore heeft nog geen toezegging gedaan, bekende Eman gisteravond voor de overvolle congreszaal. “Maar ik heb nog 12 uur de tijd om hem te overtuigen.” Ockels is wel bereid, maar houdt een slag om de arm. “Ik weet niet of het researchcentrum praktisch haalbaar is. Ik ben zeker bereid om hier paar weken per jaar te zijn om colleges te geven en sturing te geven aan onderzoeksgroepen. Dat lijkt me prachtig.” Hij zou dan vooral aan zijn nieuwste project, het opwekken van energie met vliegers (kites), gaan werken. De wind hier is ideaal voor testen.

Het kiteproject werd door Ockels als een van de vele projecten waaraan hij en zijn studenten aan de Technische Universiteit Delft aan werken, in zijn toespraak gistermiddag aangehaald. Een toespraak die voor wat betreft inspiratie niet onderdeed aan die van Al Gore. Ockels verhaalde over zijn ervaring in 1985 toen hij als eerste Nederlander een ruimtereis maakte en concludeerde dat 'niet de ruimte uniek is, maar de aarde'. “Het vriest er 200 graden, er is geen lucht, geen leven, geen geschiedenis, eigenlijk niets belangrijks. En dat zie je voor je de aarde liggen en realiseer je alles wat belangrijk is daar is.”

Ockels bleek verder ook een rondje op het eiland te hebben gemaakt. Zo kon het publiek gisteren zien dat hij het visrestaurantje De Zeerover had ontdekt, maar ook andere zaken die hem een visioen gaven van Aruba in 2050 die zich duurzaam heeft ontwikkeld. Met groene hotels, een masterplan, leningen voor groene energieaanpassingen aan woningen en rijke Arubanen die als 'early adopters' met milieuvriendelijke huizen pronken. Ockels zegt dat hij onder de indruk is van deze regering en vooral Eman. “Hij heeft een mooi verhaal en hij is echt, daardoor help ik graag mee.” Het is nu nog wachten op het contract zodat de regering hem officieel inhuurt al groene energieadviseur. Tijdens zijn rondje over het eiland heeft Ockels overigens wel ingezien dat er nog meer nodig is dan windmolens of zonnepanelen aanschaffen. Zoals milieuregelgeving. “Ik kan me voorstellen dat die er niet is want ik zie dingen gebeuren die nog helemaal niet goed zijn. Zoals met de raffinaderij. Maar je kan ook veel doen met het creëren van concurrentie. Of door prijzen te geven bijvoorbeeld dus voor het meest groene hotel. De potentie van Aruba is heel groot. Het is gewoon een kwestie van het hele pakket van techniek, politiek, regelgeving alsook financiering goed regelen.”

Amigoe 30-09-10: Regering neemt groot aantal maatregelen groene energie

ORANJESTAD — Met Al Gore als hoofdgastspreker en een openingstoespraak door Wubbo Ockels was de start gisteren van het groene energiecongres Green Aruba in Renaissance Convention al verzekerd van succes. Prominenten uit binnen- en buitenland waren in groten getale aanwezig en werden geïnspireerd, of als het aan Gore ligt, 'gerekruteerd om de klimaatcrisis op te lossen'. Maar succesvol was de conferentie niet alleen vanwege deze bijzondere gasten en wat het programma nog belooft de komende dagen. Daar werd ook bekend dat het de regering menens is met de overgang naar duurzame en schone energie en daarmee zelfs in de komende vier jaar de uitstoot van broeikasgassen met 70 procent wil verminderen.

Het was opmerkelijk dat het de voormalig Amerikaanse vicepresident en Nobelprijswinnaar Al Gore was die het nieuws gisteravond voor een publiek van 600 genodigden en nog eens tientallen studenten in het Crystal Theater (waar zijn toespraak live werd uitgezonden) bracht. Gore, die met zijn documentaire 'An Inconvenient Truth' eindelijk bij het grote publiek wist door te breken met de klimaatcrisis, was de hele avond vol lof over de groene koers van Aruba. Terwijl hij door premier Mike Eman is uitgenodigd om de bevolking hier te inspireren, zegt Gore zelf geïnspireerd door het Green Aruba-congres en de ambities van de regering voor de energietransitie. "Mike Eman heeft een inspirerende visie neergezet dat Aruba ook een leider kan zijn en kan laten zien aan de rest van de wereld hoe we vooruit kunnen." Gore beaamt dat Aruba wel moet, met een ophanden zijde klimaatcrisis, maar dat dat niet de enige reden is om over te stappen. "Aruba heeft veel zegeningen die rechtstreeks te maken hebben met de uitdaging hoe we CO₂ en andere broeikasgassen kunnen verminderen. Jullie hebben al de stap genomen om 20 procent van stroomverbruik met windenergie op te wekken en waarom zouden jullie ook niet. De wind is hier heel sterk en constant. De dividivi heet die toch. Ik zou zeggen dat onze hele civilisatie moet lijken op deze dividivi; we moeten onze wereld schaven naar wind, zon, efficiency en waterkracht. Aruba is een klein land maar laat al de juiste weg zien, ook nu met de plannen om 40 procent van stroomverbruik uit wind te halen." Energieminister Mike De Meza kondigde dit al eerder op de dag aan bij de opening van het congres 's middags. Er komen bij Vader Piet tien extra windmolens en waarvoor de regering binnen de komende maanden een openbare aanbesteding houdt. Volgens de minister kan concurrentie namelijk wel interessant zijn, vandaar dat niet gekozen is om het bedrijf Vestas van wie de tien windmolens bij Vader Piet zijn, automatisch de opdracht voor de extra windmolens te geven. Met deze uitbreiding verwacht De Meza inderdaad in zo'n 40 procent van het stroomverbruik te kunnen voorzien. "We gebruiken nu in totaal met zijn allen zo'n 100 megawatt stroom. Met de extra windmolens zouden we in theorie 60 procent daarvan kunnen opwekken, maar in de praktijk is het wat minder."

Nieuw is ook dat de regering nog dit jaar een aanbesteding houdt voor zonne-energieprojecten. Hiermee wil ze ongeveer 3 megawatt stroom mee opwekken. De zonnepanelen komen dan bijvoorbeeld op overheidsgebouwen, sportcomplexen en ook op huizen. Ook is het plan, vertelt De Meza, om bij de dump in Parkietenbos een installatie te zetten die afval omzet in energie om weer stroom op te wekken.